

עין משפט‏‏**ג**‏**ר**‏ **מצוה**

^כו א מיי פ"ו מהלכות מוקי ממון הלכה ד:
כז ב ג מיי שם הלכה ג:
כח ד מיי שם הלכה ו' וע"ש במ"מ:

למ:

טעמא דהניזקין (גיטין דף נב: ושם) אזל כאן דשלא בשביל היתומים ממנין אותו דטוב היה להם שלא היה להם אפטרופוס אלא בשביל תקנת העולם ממנין אותו כדי שישמור השור שלא יגח אי אמרת דמשלם ממנעי ולא עבדי וצירושלמי דהנזקין אמר אחיא דר' יוחנן כרבנן דתמיה אפילו יסבור כאבא שאול דאמר מינוהו ד"ד ישבע בעי ההוא בר אינש למיתב וזוי גנין דמתקרי מהימן כלומר לא ימנע בשביל כך אם יהיה זקוק לפרוע אם יפסע דשמח הוא שנחשב כזק לנאמן כשב"ד ממנין אותו אזל גבי שור אין נחשב לנאמן בשביל מנוי זה שאין זה בשביל תקנת יתומים אלא בשביל שלא יזיק לעולם ואין נחשב אלא כשומר בעלמא ששומר השור שלא יזיק ורבי יוסי צ"ח כאבא שאול אפילו יסבור כרבנן אדם מצריח עצמו מן השבועה ואין אדם מצריח עצמו מן התשלומין כלומר בשביל השבועה יהיה נמנע שלעולם לריך לישבע שלא עיכב כלום משלהם ונראה דאפילו נאבד דבר משל יתומים שלא ישבע שלא פשע שאם כן יהיו מננעים אבל בזה אין חושש אם יש עדים או אם מודה (א) הוא בעצמו שפשע לא ימנע אם מוקיין אותו לשלם: **א**י בתם פשיטא. וכו"מ דאשמועי' דמעמידין אפטרופוס לתם א"כ ה"ל למתני ר' יעקב מחייב ותו לא ומדנקט ח"נ משמע דליצטרך דלא נימא נזק שלם:

ולא ששם אלא פלאא דמועד. ורבא לא בעי לשנויי הכי מדלא קתני ר' יהודה אומר חייב נ"ש ור' יעקב אומר ח"נ ועוד דמשמע ליה לרבא דכיון דלא נטריה כלל ה"ל למתני אין משלם אלא חצי נזק שזהו החדוש ומדקאמר משלם ח"נ משמע דקמ"ל דמשלם אפילו ח"נ אבל השתא דנטריה שמירה פחותה חידוש הוא דקמ"ל דמשלם אפילו ח"נ ועוד דמשמע ליה ח"נ מגופו כסתם ח"נ דכלל מקום: **א**דמוקי לה במועד דוקמיה בתם. מיהם דמעיקרא הוה פריך אי בתם פשיטא ולא הוה צעי למיתר דאתא לאשמועינן דמעמידין אפטרופוס לתם כדפי' לעיל דאם כן ה"ל למיתר רבי יעקב מחייב והשתא פריך לאוקמיה בתם וי"ל דהשתא דאסיק אדעתיה דאמר דד תמות במקומה עומדת לא מני למתני רבי יעקב מחייב דליצטרך להזכיר ח"נ לאשמועינן דמעמידין אפטרופוס לתם ואי הוה תני מחייב הוה מוקמינן לה במועד אבל תם פטור דאין מעמידין אפטרופוס לתם ואיצטרך לאשמועינן דמועד משלם נ"ש לאפוקי ממ"ד דד תמות במקומה עומדת אבל תם אסיק אדעתיה דד תמות כו' פריך שפיר אי בתם פשיטא דאי לאשמועינן מעמידין אפטרופוס לתם אתא לתני מחייב והוה מוקמינן ליה בתם דלמועד לא אצטרך:

אפטרופוס לתם דאשמועינן) ליה דמתניתא דתרייתא דאמר אין מעמידין הלכך ע"כ קמיתא נמי במועד ולא נטריה כלל ומשלם ח"נ דמועדות: אלא לרבא דאמר לא פליגי. ואית ליה לר' יעקב מעמידין אפטרופוס לתם: אדמוקי לה.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

ממנעי ולא עבדי. אפטרופוס: מענייט אפטרופוס. שלא שמרהו כראוי: וחוזרין ונפרעין מן היתומים לני גדלי. דאי לא ממנעי ולא עבדי: חזר לסמוסו. לקמן מפרש מאי קאמר: **מאי הרי הוא בסמוסו דקאמר סומכוס**. צרישא: אינימא דלא מייעד. בשלש נגיחות לשלם מעלייה כשהועד: הא

מדקתני סיפא נפקה החרש חזר לסמוסו. דקסבר רשות משנה מכלל דמעיקרא אייעד ליה: **הרי הוא בסמימוסו**. דלא גבי נגיחות תמות מיניה דאין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו: **רשום משנה**. הרשות שנשתנה לה שינא מידי אפטרופוס ונכנס לרשות בעלים משנה את העדאיתו: ה"ג ר' יעקב משלם ח"נ: **במאי עסקין**. דאצטרך ליה למיתני ח"נ ולא תנא רבי יעקב מחייב: אי דעבד ליה שמירה. מעולה ונפרצה בלילה או שפרצה לסטין משום הכי פטר ליה מנזק שלם כלל כלל לא בעי לשלומי: ואי דלא עבד ליה שמירה. מעולה כוליה נזק צעי לשלומי: **שמירה פחותה**. נעל בפניה כראוי ואמרינן [לקמן] (ד' נה:): דלת שיכולה לעמוד צרות מנזיה זהו כראוי והיינו שמירה פחותה אלל רוח שאינה מנזיה ואצטרך לאשמועינן דמשתלם ח"נ ולא כולו ולאפוקי מהני תנאי דפליגי בשילהי פירקין [מה:]: דאיכא למ"ד דפטור ואיכא דמחייב ליה נזק שלם ואשמועינן הכא דרבי יעקב סבר לה כרבי יהודה דאמר בשילהי פירקין [שם] במועד סגי ליה בשמירה פחותה דמייתרי ציה קראי ומפטור מנזק שלם ומיהו בחצי נזק מחייב כדאמרינן לקמן [שם] לא פטר ר' יהודה אלא על דא העדאה שזו אזל דד תמות במקומה עומדת ותם לא סגי ליה בשמירה פחותה דלא מייתרי ציה קראי ואע"ג דזך דד תמות מגופיה משתלם אית ליה לר' יעקב מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופיה כרבנן דפליגי עליה דסומכוס לעיל: **ולא פליגי**. ר' יעקב ורבי יהודה: **ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי**. אי בתם לא קאמר רבי יהודה נ"ש ואי במועד ושמירה פחותה הא שמועינן ליה לרבי יהודה אפילו בשור של פיקח ח"נ ותו לא ואי גדלא נטריה כלל מאי טעם דר' יעקב: **ולא נטריה כלל**. וקאמר רבי יהודה נ"ש החצי מן העלייה והחצי מן גופו דשמועינן לרבי יהודה לקמן דכל תם ונעשה מועד דד תמות במקומה עומדת ומגופו נגבית והאי אע"ג דלית ליה בעלים בני דעה מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו דד תמות: **ורבי יעקב סבר לה כרבי יהודה בחדא**. דכל תם ונעשה מועד דד תמות במקומה עומדת לגבות מגופו הלכך הכא פטור מלד תמות דצחק פליג עליה דקסבר אין מעמידין אפטרופוס לתם כו': **בשלמא לאביי דאמר פליגי שפיר**. מוקי לה במועד למתניתא קמיתא דבתם ליכא לאוקמא לאשמועינן דמעמידין

ממנעי ולא עבדי רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית אפטרופוס *וחוזרין ונפרעין מן היתומים לבי גדלי ומעמידים להן אפטרופין לתם לגבות מגופו תנאי היא דתניא שור שנתחרשו בעליו ושנשתמו בעליו ושהלכו בעליו למדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס הרי הוא בתמותו עד שיעידו בו בפני הבעלים וחכ"א ימעמידין להן אפטרופין ומעידין בהן בפני אפטרופין נתפקח החרש נשתפה השוטה והגדיל הקטן ובאו בעליו ממדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס חזר לתמותו עד שיעידו בו בפני בעלים רבי יוסי אמר הרי הוא בחזקתו ^אאמרו מאי הרי הוא בתמותו דקאמר סומכוס אינימא דלא מייעד כלל הא מדקתני סיפא חזר לתמותו מכלל דאייעד אלא מאי הרי הוא בתמותו הרי הוא בתמימותו דלא מחסרינן ליה אלמא אין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו וחכמים אומרים מעמידין להן אפטרופוס ומעידין להן בפני אפטרופוס אלמא ימעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו וסיפא במאי קמיפלגי ^ברשות משנה איכא בינייהו סומכוס סבר ירשות משנה ור' יוסי סבר רשות אינה משנה ת"ר שור חרש שוטה וקטן שנגח רבי יעקב משלם ח"נ ר' יעקב מאי עבדתיה אלא אימא רבי יעקב אומר משלם ח"נ במאי עסקינן אי בתם פשיטא דכ"ע נמי ח"נ הוא דמשלם ואי במועד אי דעבדי ליה שמירה כלל כלל לא בעי לשלומי ואי דלא עבדי ליה שמירה כוליה נזק בעי שלומי אמר רבא לעולם במועד והכא במאי עסקינן דעבדי שמירה פחותה ולא עבדי ליה שמירה מעולה ורבי יעקב ^אסבר לה כרבי יהודה דאמר צד תמות במקומה עומדת וסבר לה כרבי יהודה דאמר מועד סגי ליה בשמירה פחותה וסבר לה כרבנן דאמרי מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו א"ל אביי ולא פליגי והתניא שור של חרש שוטה וקטן שנגח ר' יהודה מחייב ור' יעקב אומר ח"נ הוא דמשלם אמר רבה בר עולא מה שמחייב ר' יהודה פירש ר' יעקב ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי אמר קך הב"ע במועד ולא נטריה כלל ר' יעקב סבר לה כר' יהודה בחדא ופליג עליה בחדא סבר כר' יהודה בחדא דאילו ר' יהודה סבר צד תמות במקומה עומדת ופליג עליה בחדא דאילו רבי יהודה סבר מעמידין להן אפטרופוס לתם לגבות מגופו ור' יעקב סבר אין מעמידין ולא משלם אלא פלגא דמועד אמר ליה רב אחא בר אביי לרבינא בשלמא לאביי דאמר פליגי שפיר אלא לרבא דאמר לא פליגי אדמוקין לה במועד נוקמא בתם אי

מסורת הש"ס

^א צ"ל אמרי' יעב"ך,
^ב [לקמן מ: א.] א [לעיל יח. לקמן מה: א.] ד) בס"א: דהא שמועינן,

הגהות הב"ח

^(א) תוס' ד"ה דאי אמרת וכו' או אם יודיע הוא בעצמו שפשע: